

ספרה א'

כחות בפסוק (ויקרא כג טו, טז): וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמיימת תהינה עד ממחרת השבת השביעת תפירו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה. התחילה של הספירה היא ביום קרבן העומר וספרים ממנה עד יום מתן תורה. וצ"ע למה הספירה נקראית על שם העומר? ומה שייכות יש בין קרבן עומר לספירה, וממילא לקבלה התורה? ובפרט יש להבין זה שלא כתוב שהספירה מתחילה ביציאת מצרים, אלא בקרבן העומר.

כחות במדרש רבבה (פרשת אמר ב) ר' יירא לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שע"י מצות העומר זכה אברاهם לירש את ארץ כנען הה"ד (בראשית יז) ונתתי לך ולזרעך אחריך ע"מ אתה את בריתך תשמור ואיזה זה מצות העומר.

במדרש (ויקרא רבבה כה, ו) ג"כ אמר ר' יוחנן לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שע"י העומר זכה אברاهם לירש ארץ כנען הה"ד ונתתי לך ולזרעך אחריך (בראשית יז, ח) על מנת אתה את בריתך תשמר (שם ט) ואוי זה והוא מצות העומר ריש לקיש אמר לעולם אל תהי מצות העומר קלה בעיניך שע"י מצות העומר עשה הקב"ה שלום בין איש לאשתו הווי אומר בזכות מנהת כמה שעורים ר' לי אמר ה' היא שעמלה להם ביום חמוץ דאמר רבי לוי כיון שראה מרדכי את חמוץ בא גנדו להמיתו אמר דומה אני שאין רשע וזה בא אלא להרגוני והוא תלמידיו יתבין קמי אמר להם עמדו וברחו שמא תכו בנחלתי אמרו ליה בין לקטול בין לחיי אין עמק ולא נשבקינך מה עשה נתעטף בטליתו ועמד בתפילה לפניו הקב"ה ותלמידיו יתבונן ועסקין באורייתא אמר להם במה אתם עוסקין אמרו לו במצות עומר שהוא ישראל מקריבין במקדש ביום הזה הדרין עומרא במאוי הוי או דדחוב או דכסוף אמרו לו דשעירין אמר להונן וכמה היא טימיה דידיה בעשרים קנטריין או בעשרה קנטריין אמרו שני בעשרה מנוחה אמר להונן דנצהו עשרה תניון לעשרה אלףים קנטרייא דכספה דידי¹.

ועי' אור חדש קפב: ופי' דבר זה הוא דבר מופלג ועמוק וזה כמו שבארנו כי הדבר הזה והנס הזה היה בזמן שלא היו ניסים ונפלאות בעולם אלא עולם נהוג כמו לנו כי בזמן בית ראשון היה ניסים ונפלאות בעולם ולפיכך אמר ג"כ שמצוות העומר עמדה להם ביום גדרון כי בזמןנו ג"כ לא היה נסים נעשה להם כמו שאמר גדרון אל המלך ויש ה' עמו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאותיו אשר ספרו לנו אבותינו וגנו (שופטים ו, יג) שתראה מזה כי לא היה נסים ביום ההם ולפיכך עמדה להם מצות העומר כי העומר מביאין אל הקב"ה בשbillush שהוא מנהג הטבע ואין הטבע מעצמו אבל הוא יתרך מנהיג הטבע וכך אמרו במדרש (ויקרא רבבה כה, ב ג) אמר ר' בנוהג שבעולם אדם לוקח ליטרא שלבשר מן השוק במה יגיעות כמה צער הוא מצער עד שיבשלה והבריות ישנים על מטבחיהם

¹ זה מה שכותב בגמרא חולין (דף פט ע"א) על הפסוק הנ"ל: אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל חושקini בכמם שאפירלו בשעה שאני משפיע לכמם גודלה אתם ממעטין עצמכם לפני, נתתי גודלה לאברاهם אמר לפני ואני עפר ואפר, למשה ואחרון אמר מנהרנו מה, לדוד אמר ואני תולעת ולא איש, אבל עובדי כוכבים איןן כן נתתי גודלה לנמרוד אמר הבה נבנה לנו עיר, לפראעה אמר מי ה', לסנהדריב אמר מי בכל אלה הארץות גנו' לובודנצ'ר אמר מעלה על במתה עב, לחירם מלך צור אמר מושב אלקים ישתי בלב ימים, ע"ב. הוכח לנו הוא לא בריבוי, אלא בזה שאנו מעט, בזה שאנו יcolsim מעט את עצמנו, שבחנו לכופף כל דרך הטבע לקומץ העומר וזה עצם ברית העומר שכל דרך הטבע מתכוופף לקומץ העומר. דבר שלם לא יוצא מהרבה רק ממש.

והקב"ה מшиб ומעלת עננים ומגדל צמחים ומדשן את הפירות ואין נותני לו רק שכיר העומר הה"ד והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן (ויקרא כג, י) אמר ר' פנהם בנווג שבעולם אדם מכבס בסותו בימות נשים כמה ניעות גע עד שלא נגה והבריות ישנים על מותיהן והקב"ה מוציא מעט רוח ומגב את הארץ, הנה תראה כי מצות העומר בשבייל שהוא יתברך מנהיג המבע משיב הרוח ומגדל צמחים ולפיכך הבאת העומר הוא מן השערין דוקא כי המבע הוא חמרי כאשר ידו ולפיכך שייך בהז דוקא שעורין ולא עניין אחר.

וכאשר רצה המן לעקור את ישראל לא היה יכול מפני שהוא מביאין העומר שאנו מקבלין הש"י לאלה שהוא מנהיג את העולם המבע כי הוא אדון המבע, ולפיכך אנו מביאין אליו את העומר, וכו' ולפיכך במגילה הזאת לא נמצא שם קדוש שאיןנו נמק כי לא נראה בהנהגה הזאת הטבעית שלו הנדרש ניסים רק ברמו בלבד נוצר וכו' ולפיכך אמרו זיל' במדרשי הנזכר (ויקרא רבה כה, ו) אל תהא מצות העומר קללה בעיניך שהרי בזכות העומר ירש אברהם את הארץ שנאמר (בראשית יי, ט) אתה את בריתך תשמר וזה ברית העומר, ומאי עניין זה אל נתינת הארץ אבל הפירוש כמו שאמרנו למעלה כי העומר מביאין אל הש"י מפני כי הש"י מנהיג העולם בסדר שבראו ואברהם הוא שהיה מכביל אדונתו וקרא ארצו אדון כדאיתא בפרק קמא דברכות (ז, ב) עד שבא אברהם לא היה אדם שקרוא אדון עד שבא אברהם וקראו אדון שנאמר (בראשית טו, ב) אדני אלקים מה תתן לי וזה אדון הוא אדון הארץ ולפיכך נתן הארץ לאברהם בשבייל אדונתו יתרך ומפני כי הנהנת העולם בשם אדון וישראל מקבלין אדנות שלו במה שהם מביאים את העומר אל הש"י כמו שאמרנו.

ועי' זהר ח"ג צו ע"א: והניף את העומר וגוי (&) פקדא דא לקרבא קרבן העומר קרבנא דא כלא איהו בדבקותא עילא ותא מטרכוניתא ובנהא כחדא אולין עמר דא מקרבין ישראל בדכיותא דלHon וההא קרבנא איהו מן שעורים ודא אתקריב למיעל רחימיו בין אתה ובעה תרגומו: והניף את העומר וגוי, מצוה זו להקריב קרבן העומר, הקרבן הזה הוא כלו בדבקות מעלה ומטה, המלכה ובניה הולכים כאחד, העומר הזה מקריבים ישראל בטהרתם, ואותו הקרבן הוא משוערים, וזה הקריבו להכנים אהבה בין איש ובעלה.

ועי"ש ברמ"ז: בלילה וביום הראשון (של פסח) שהיה המותין הגודלים (לכון רק או יש הלל שלם), אבל ביום השני נסתלקו והתחלו ישראל לתקן תיקוניהם בכח עצם. ותחילת התיקון היה בהקרבת העומר ששסדו הعلاות הנבורות והדינים וכו'. וצרכו מיד בבוא שמש יום ראשון בעת סילוק המוחין דיום טוב של פסח, וכו' ואחר כך נתנוו בריחים של גרובות, לעשותו דק להקל הבירור כנודע בלעיסות האוכל. ואחרי כן ינפחו בי"ג נפת, לנוקתו בכח הי"ג מדות של רחמים וכו', ואו יעלוחו לה. ואמנם ידו שבעל ומן שנתקנים הדינים מתעוררות הנבורות התחתונות להתרחזו בו, ולכון בשעת תיקון העומר שאמרנו היהת מלובת רשותה רוצה להתקרב אל אהותה הקדושה המבדיל, ומראה עצמה שמה בתיקונה ורוצה לנשקה, והכל קדושת אמונה נעשה ארם מmitt לאותה המרשעת, וזה מי דמסיק לעיל ואמר, דהא בדיקו דاشת חיל סמא דמותא לאשת זוננים. וכו'. ואחר כך מתחיל התקון בדיבור שהוא באור מكيف וכו' סוף דבר קרבן העומר סודו לתיקון הפנימיות, וענינו גם הוא בבדיקה האשה את עצמה להודיעו שתיקון פנימיות דהינו דמייה, והיינו אתה דנקא ממטאנו, דהינו שפסקו דמייה הפנימיות. וכיון דנקא מתרמן ולהלאה וספרה לה, לתקן אור המكيف.

עי' שעה"ב פה ע"ג: דע כי בזמן שבHAM"ק קיים על ידי קרבן מנהת השוערים בלילה זהה היו יורדים בח' החסדים והగבורות אל הדעת, ומשם נתפשו עד הגרון. אבל עתה אין לנוכח להמשיך אור הפנימי, כי אור הפנימי לא היה נמשך אלא על ידי קרבן השוערים בנו'. ואמנם עתה אנחנו צרכים שיתפשו אלו החסדים והגבורות בגופא דז"א, ובכל לילה ממ"ט ימי ספרית העומר אנחנו מורידים בחינת החסדים והגבורות למטה, כל מדרינה ובוחינה ביום, עד מלאת ימי העומר. והנה כל כוננתנו עתה אינו אלא בבח' אור המקיף להמשיכו ולהוציאו דרך מוצאות הפה, ואחר צאתו נעשה אור מקיף בן"ל, והוא סוד הברכה של על ספרית העומר, כי בבח' דיבור והבל היוצא דרך הפה, והוא בחו' אור המקיף, כי אור הפנימי היה נמשך בזמן שבHAM"ק קיים ע"י קרבן העומר, והנה עתה שנחרב בעוז"ר ואין לנו כח להמשיכו, לבן' אנו אומרים אחר ברכת העומר שהוא בח' אור המקיף, הרחמן הוא יחויר לנו עבודה בית המקדש למקומה ב"ב, וע"י כך נתכון איזה תיקון בבחינת אור הפנימי. ונמצא עיקר כל הכוונה היא באור המקיף, כי עידין לא יצא כלל, אבל האור הפנימי כבר נכנס ואינו צריך רק התפשטות למטה בלבד, ולכן כאשר תכוין בבח' אור המקיף תכוין ג"כ להמשיך אור הפנימי. אבל עיקר הכוונה תהיה באור המקיף בנו', ובזה תבין טעם למה מצות ספרי העומר תלואה באנשים ולא בנשים, והטעם הוא לפיו שאין בח' זו נעשה² אלא בפי הוכר ז"א כנודע. גם בזה תבין למה חג המצות נק' פסח, והענין הוא פ"ה ס"ת, כי בחג הזה יוצאה אור המקיף בסוד דיבור ושיחה מן הפה ולהוציא ע"י ספרי העומר הנספר במווטא הפה.

² אור מקיף שיוצא מפי ז"א.